

OBČINA TRBOVLJE

ŽUPAN

Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE, tel.: 0356/34-730, 34-800,
faks: 0356/27-986, e-mail: obcina.trbovlje@trbovlje.si

DRUŠTVO INVALIDOV TRBOVLJE
ULICA 1. JUNIJA 4
1420 TRBOVLJE
TELEFON: 03-56-31450: 31455
FAX: 03-56-31451
E-mail: di.trbovlje@siol.net
TRANSAKCIJSKI RAČUN: pri LB Trbovlje
26330-0089476126 D548026450

POROČILO O IZVAJANJU AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV V LETU 2012 V OBČINI TRBOVLJE

Predsednik

Rudolf Janežič

Župan

Vili TREVEN

Datum: januar 2013
Številka: 14-1/2013-30

KAZALO:

Uvod _____	3
Področje obveščanja in osveščanja občanov _____	3
Skrb za zdravje _____	4
Rehabilitacijski programi _____	5
Strokovno podporne storitve in programi _____	6
Dostopnost objektov _____	7
Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter invalidov __	8
Zaposlovanje invalidov _____	9
Stalna materialna varnost in vzpodbujanje aktivnega delovanja _____	10
Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete _____	11
Udejstvovanje na področju kulture _____	12
Šport _____	13
Verske aktivnosti _____	14

Uvod

Sodobni pogled na invalidnost temelji na človekovih pravicah, na prepovedani diskriminaciji in zagotavljanju enakih možnosti in enakih obvez za vse. Invalidi so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi in senzoričnimi okvarami, ki jih v vsakdanjem življenju ovirajo ali omejujejo v tem, da bi enako, polno, učinkovito in enakopravno sodelovali v družbi. Zato se vsi, ki lahko pripomoremo k boljšemu življenju invalidov, trudimo, da bi vsak po svojih močeh dodal svoj prispevek k uresničevanju nalog in ciljev, ki smo si jih skupaj zastavili s projektom »Občina po meri invalidov«. V zadnjem letu je bil na tem projektu čutiti pozitiven odziv občanov, društev, organizacij, zavodov, medijev in širše javnosti. Vsak od nas lahko prispeva kamenček v mozaik napredka in vsak kamenček šteje.

Skladno s Pravilnikom Zveze delovnih invalidov Slovenije o podelitvi listine »Občina po meri invalidov« mora občina vsako leto zvezi predložiti poročilo o izvajanju akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v občini.

Leto 2012 je bilo v splošnem aktivno, kar je razvidno iz poročila. Vsa področja iz akcijskega načrta so dobro zastopana in menimo, da smo dobro sledili zastavljenim ciljem. Zavedamo pa se, da imamo še veliko zastavljenih ciljev in nalog.

Ustanovili smo Svet invalidov v novi sestavi, ki se je sestel 1 x ter organizirali okroglo mizo katere naslov je bil »Težki časi zahtevajo dodatne napore«.

Področje obveščanja in osveščanja občanov

Občina Trbovlje je svoje kanale obveščanja, poleg spletne strani, razširila tudi na Facebook in Twitter, kjer je vsakodnevno prisotna s svojimi objavami. Ker pa elektronski mediji ne pridejo v vse domove, smo poskrbeli tudi za vse tiste, ki teh medijev ne spremljajo.

V aprilu 2012 je na vse naslove gospodinjestev v Občini Trbovlje prispel prvi brezplačen izvod biltena SReČNO Trbovlje. V letu 2012 smo izdali 4 številke biltena. Z njim želimo vse občane in občanke seznaniti z dogajanjem v občini, z novostmi in raznimi projekti. Vsem ostalim obiskovalcem naše spletne strani pa je naš bilten dosegljiv na povezavi **SReČNO Trbovlje**, kjer so objavljene tudi tiste novice, ki zaradi prostorske stiske niso v tiskani izdaji. V biltenu s svojimi prispevki sodelujejo tudi humanitarna in invalidska društva, ki aktivno delujejo na področju Trbovelj. Spletna stran Občine Trbovlje ima določene vsebine tudi v zvočnem zapisu, kar omogoča program »Govorec«.

Občina Trbovlje na svojih spletnih straneh redno obvešča občane in vse druge uporabnike interneta o aktivnostih v občini. Stran je sproti ažurirana, vsako društvo ali organizacija pa ima možnost brezplačne objave svojih obvestil, novic in vabil. Iz proračuna Občine Trbovlje je bilo iz postavke »Izdajanje knjig, publikacij in zbornikov« v letu 2012 porabljenih 21.553 €. Sredstva so bila porabljena za oblikovanje, tisk, strokovno lektoriranje in dostavo Pratique 2012 ter za izdajo biltena SReČNO Trbovlje. Pratico in bilten prejmejo vsa gospodinjstva v Trbovljah, zato sta bila natisnjena v 7.600 izvodih.

V občini obstaja že od leta 1965 lokalni Radio Kum Trbovlje, preko katerega dobijo naši občani veliko potrebnih in koristnih informacij. Sredstva v višini 18.608 € so bila namenjena za objavo novic, razpisov, obvestil, informiranju poslušalcev o delu občinske uprave in občinskega sveta, objavo povabil na različne prireditve in čestitk ob občinskem in državnih praznikih. Ob torkih dopoldan pa je na sporedu oddaja »Srebrni val«, ki je namenjena predvsem starejšim, upokojencem in tudi invalidnim občanom.

Lokalna televizija ETV in TV Trbovlje v svoj program vključujeta vse pomembne dogodke v občini. Gre za objavo razpisov, novic, obvestil, čestitk, informiranje gledalcev o delu občinske uprave in prenos ter predvajanje sej občinskega sveta. V ta namen je bilo iz proračuna občine Trbovlje porabljenih 22.955 €. Okrogla miza z naslovom »Težki časi zahtevajo dodatne napore« je bila tudi posneta in predvajanja na lokalni televiziji ETV Izlake in TV Trbovlje.

Sredstva v višini 10.996 € iz proračunske postavke »Stroški oglaševalskih storitev« so bila namenjena objavam vabil na prireditve ob občinskem prazniku ter za plačljiva obvestila izven pogodb z radiem in televizijo. Sredstva so namenjena tudi za pogodbeno razmerje s podjetjem, ki za občino po določenih geslih spremlja slovenske medije in dnevno pošilja kopije člankov iz časopisov oz. magnetogramske zapise objav na radijskih postajah in televizijah. Ob prireditvah sredstva iz te postavke namenimo tudi za plakatiranje in objavo oglasov v raznih medijih.

Društvo invalidov ima pri svojih prejšnjih prostorih, na Ulici 1. junija, postavljeno informativno tablo, kjer redno obvešča svoje člane in tudi druge občane o dogajanju v društvu.

V vzgojno izobraževalne zavode, vrtce in osnovne ter srednje šole, so integrirane osebe s posebnimi potrebami, tako da lahko ostali otroci razvijajo pozitiven odnos do različnosti, invalidnosti pa tudi starosti. Gimnazija Trbovlje ima v svojem programu dela tudi prostovoljno delo v Domu upokojencev in VDC Zagorje, kjer dijaki nudijo družabništvo, saj je tudi tako delo ena izmed oblik izobraževanja na tej srednji šoli.

Področje obveščanja občanov je s strani občine financirano v zadostnem obsegu, zato menimo, da so informacije vsem, ki si jih želijo, dobro dostopne. Zavedamo se pomembne vloge vseh medijev pri ozaveščanju javnosti, zato medije redno seznanjamo o vseh novostih.

Skrb za zdravje

V aprilu 2012 so odprli novo pridobitev v Splošni bolnišnici Trbovlje, ki je sad trdega dela in dolgoletnih prizadevanj vodstva bolnice ter predstavlja zaključek največjega investicijskega cikla v zadnjih 35 letih. Obnovljeni so bili: laboratorij za klinično kemijo, dializni, pediatrični in negovalni oddelek.

Septembra 2012 so v trboveljski bolnišnici prav tako uspeli zaključiti še eno izmed pomembnih investicijskih vlaganj. Nabavili so sodoben digitalni mamografski aparat, ki je nameščen na oddelku za radiologijo.

Že v letu 2011 smo izpostavili problem nevrofizioterapije in delovne terapije v ZD Trbovlje, ki ga imajo starši otrok s cerebralno paralizo. Otroci, ki le-to nujno potrebujejo, pridejo na vrsto le nekajkrat letno, obravnavo pa bi potrebovali najmanj enkrat tedensko. Kljub večkratnim sestankom, prošnjam in opozorilom, se stvari niso nič spremenile. Pisali smo tudi direktorici Zdravstvenega doma Trbovlje, ki nam je odgovorila, da jim Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki financira to dejavnost, ne glede na potrebe njihovih zavarovancev, priznava le 0,4 ekipe, zato dejavnost ne morejo širiti in zaposliti dodatno nevrofizioterapevko. Obljubila pa je, da bodo poskušali z argumenti doseči, da bi jim ZZS za to čim prej priznal dodatna sredstva. Stanje je žal še vedno nespremenjeno in to na škodo otrok s cerebralno paralizo. Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na splošno sistemsko neurejenost statusa odraslih oseb s cerebralno paralizo, ki glede potrebnih rednimi terapij in ostalih obravnav po odraščanju ostanejo prepuščeni sami sebi in svoji iznajdljivosti ter možnostim.

V letu 2012 je občina sofinancirala ureditev sanitarij za invalide v otroškem dispanzerju ZD Trbovlje. V ta namen je iz proračuna dala 30.000 €

Občina Trbovlje vsako leto razpiše Javni poziv za sofinanciranje programa »Droga«. Poziv je bil realiziran v mesecu januarju 2012. Pogodbe smo sklenili s sedmimi izvajalci. Za ta namen je bilo porabljenih 4.300 €. Financirali smo 25 programov sedmih različnih izvajalcev. Programi zajemajo različne aktivnosti, s katerimi dijake in starše seznanjajo z nevarnostmi pred zasvojenostjo ter s preprečevanjem vzrokov za odvisnosti. Pomembno je, da se zavedamo problematike zasvojenosti, da starši prepoznajo pomen vzgoje kot izjemno močnega preventivnega dejavnika ter, da jih vzpodbudijo k zgodnjemu iskanju strokovne pomoči. Aktivno preživljanje prostega časa mladih je izjemno pomembna preventivna dejavnost v boju proti zasvojenosti

Občina Trbovlje je v letu 2012 za zdravstveno zavarovanje občanov brez dohodkov, skladno z zakonsko obvezo, prispevala 204.515 €. Občina Trbovlje je imela decembra 2012 prijavljenih 610 zavarovancev za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Občina Trbovlje socialno ogroženim družinam in posameznikom pomaga na različne načine, med drugim tudi z javno kuhinjo, ki dnevno zagotovi 24 kosil. Mnenje o upravičenosti do brezplačnega kosila daje Območno združenje Rdečega križa.

Rehabilitacijski programi

Občina Trbovlje vsako leto pripravi razpis za dodelitev sredstev iz občinskega proračuna, posebej za invalidske ter humanitarne organizacije in posebej za šport ter kulturo.

Posameznih humanitarnim organizacijam in društvom so sredstva dodeljena na osnovi javnega razpisa, ki se objavi v 60 dneh od sprejema proračuna. Na razpisu so bila odobrena sredstva 20 društvom. Občina je iz svojega proračuna financirala 10 društev s sedežem v Trbovljah in 10 društev s sedežem izven Trbovelj, vendar pa so njihovi člani tudi občani naše občine. Sredstva so bila namenjena za financiranje socialnih programov, v katerih so vključena tudi sredstva za rehabilitacijske programe. Porabljenih je bilo 19.760 €. 70 % teh sredstev se je po merilih in kriterijih pravilnika razdelilo na društva, ki imajo sedež v Trbovljah, 30 % sredstev pa na društva, ki imajo sedež izven Trbovelj, vendar so njihovi člani tudi občani naše občine.

Na podlagi ugotovitev zdravnikov pediatrov se vsako leto določi število otrok obolelih na dihalih, katerim zdravniki priporočijo letovanje na morju oz. v planinah. Zdravstveni dom aktivno sodeluje z Društvom prijateljev mladine Trbovlje, ki organizirata tovrstna letovanja. V letu 2012 pa je bilo za ta namen porabljenih 9.156 €. Rehabilitacija otrok se je izvajala na Debelem Rtiču.

V letu 2012 je skladno z zakonodajo s področja socialnega varstva pomoč na domu izvajal Dom upokojencev Franc Salamon Trbovlje, s katerim je sklenjena tudi ustrezna pogodba. Porabljenih sredstev v letu 2012 je bilo za 117.536 €. Število upravičencev do osebne pomoči pa se giblje med 40 in 50 upravičencev. Gre za pomoč na domu ostarelim in obolelim osebam. S strani Doma upokojencev Franc Salamon ob pomoči Društva invalidov Trbovlje ter Občine Trbovlje, je bilo veliko narejenega pri nadgradnji pomoči invalidom. Invalidi, ki potrebujejo pomoč, ne želijo pa še v dom, imajo več možnosti izbire. Lahko izberejo dnevno varstvo ali pa pomoč na domu. DUFS ima organiziran tudi razvoz hrane, katerega se invalidne osebe poslužujejo. V letu 2012 je pomoč na domu izvajalo 5 oskrbovalk. Na tak način se znižuje tudi število prosilcev, ki čakajo za sprejem v domsko oskrbo. Slednja pa predstavlja za občino večji strošek kot pomoč na domu.

Skladno z veljavno zakonodajo je občina, poleg Ministrstva za delo družino in socialne zadeve, sofinancirala dejavnost Centra za socialno delo in sicer program »Osebne pomoči«. Za ta namen je v letu 2012 porabila 21.193 €.

Strokovno podporne storitve in programi

Odgovorni na Občini Trbovlje se zavedamo, da na naše mlade danes prežijo številne pasti, zato smo se odločili v Trbovlje pripeljati projekt »Ne-odvisen.si«. Marca 2012 smo v dopoldanskem času v športni dvorani Polaj gostili učence in dijake trboveljskih osnovnih in srednjih šol. V projekt jih je bilo vključenih več kot 1500. Na zabaven in zanimiv način so jim strokovni sodelavci projekta želeli predstaviti pasti zasvojenosti. S ponosom smo na večernem dogodku v Delavskem domu Trbovlje, namenjenim odraslim, gostili tudi gospo Vlasto Nussdorfer.

Različnost je ena izmed tematik, ki so redno na programu dejavnosti Mladinskega centra Trbovlje. Z različnimi aktivnostmi, orodji (delavnice, razstave, pogovorni večeri) obravnavajo teme različnosti z namenom, spodbujanja strpnosti in sožitja med ljudmi. Letno izvajajo tudi aktivnosti s področja humanitarnosti.

Julija 2012 je Občino Trbovlje obiskala Varuhinja človekovih pravic dr. Zdenka Čebašek - Travnik s svojo ekipo. Najprej se je pogovorila z vodstvom občine, županom Vilijem Trevnom ter podžupanjo Jasno Gabrič, o dejavnostih občine na raznih področjih od najmlajših do najstarejših. Zanimalo jo je, kako občina poskrbi za ranljive skupine, kakšno je stanje v Občini Trbovlje glede gospodarstva in sociale.

Po pogovoru z vodstvom je sledila obravnava in pogovor s tistimi, ki so se prijavili na poziv. Takšnih je bilo 8, kar je za Občino Trbovlje, glede na njeno število prebivalcev, lepa številka. V mestnih občinah, kjer je prebivalcev več kot 100.000, ponavadi v povprečju beležijo okoli 50 prijav občanov na pogovor.

Na novinarski konferenci je dejala, da se je pri polovici najavljenih pokazala socialna stiska. Nanjo so se obrnili tudi v povezavi z zamenjavo stanovanj v katerih živijo. Zveza društev mobilizirancev v nemško vojsko je varuhinjo seznanila, da si želijo, da bi država od Nemčije izterjala odškodnino, ki jim pripada. Varuhinja je dejala, da je bil obisk po vsebini precej naporen.

Skladno z Zakonom o socialnem varstvu je občina dolžna zagotavljati sredstva za družinske pomočnike. Pravico do izbire družinskega pomočnika ima polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (invalidna oseba). Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo potrebuje in je lahko tudi družinski član. O tej pravici z odločbo odloči pristojni center za socialno delo. Družinski pomočnik ima skladno z zakonom pravico do delnega izplačila za izgubljeni dohodek. Višina delnega plačila za izgubljeni dohodek je do 1.11.2010 znašala 585,49 €, od takrat dalje pa znaša 734,15 €. Znesek se usklajuje z Zakonom o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v RS. Za družinske pomočnike je bilo porabljenih 44.098 €. V letu 2012 je imelo status družinskega pomočnika na podlagi ustrezne odločbe Centra za socialno delo Trbovlje 5 oseb.

Dostopnost objektov

Ob omejenih sredstvih v teh kriznih časih se moramo znati še toliko bolj veseliti ob vsakem uspešno končanem projektu, ki pomeni korak več v skupno dobro občanov. Eden izmed takih projektov, ki je uspešno zaključen, je tudi odsek regionalne ceste, ki je znan predvsem kot odsek Iskra–Malgaj–Knific«. Dolgo obdobje je predstavljal enega najbolj neugodnih cestnih prehodov skozi mesto Trbovlje. Glavna cesta na tem odseku je bila ozka in zelo nepregledna, saj je bila utesnjena med stanovanjske objekte na eni strani in potok Trboveljščico na drugi strani. Tu smo bili zaradi neugodnih cestnih elementov in velike prometne obremenitve večkrat priča prometnim nesrečam, vendar na srečo vseh udeleženi brez najhujših posledic. Zaradi navedenega in predvsem z željo po ureditvi stanja smo s pomočjo investitorja, Direkcije RS za ceste, v letu 2012 uspešno izvedli težko pričakovano rekonstrukcijo nevarnega cestnega odseka. Ureditev površin namenjenih pešcem in nova avtobusna postajališča zagotavljajo bistveno izboljšanje prometne varnosti za najbolj ranljive udeležence v prometu, obnovljena cesta pa bo pripomogla k zvečani pretočnosti prometa.

Prošnje in želje staršev, ki vodijo svoje otroke peš do enote Vrtca Trbovlje Pikapolonica in tudi marsikaterih ostalih občanov, so končno uslišane. Izvedena je bila rekonstrukcija cestnega odseka v skupni dolžini 300 metrov, vse od Zdravstvenega doma pa do enote Pikapolonica Vrtca Trbovlje. Najpomembnejša pridobitev je ureditev novega hodnika za pešce, saj je sedaj pot do vrtca varnejša kot pa je bila v preteklosti.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje - Izpostava Trbovlje, se je v mesecu juniju preselila v nove poslovne prostore, ki so v pritličju objekta na Gimnazijski cesti. Dostop do objekta in gibanje po objektu sta prilagojena za invalide, prav tako, pa imajo urejene tudi sanitarije za invalide.

Zasavske lekarne Trbovlje so uredile talno gretje pred vhodom v lekarno Trbovlje na Rudarski cesti. S tem so rešili tudi oviro snega za invalide, saj v času dežurne službe predstavlja to kar velik problem.

Občina Trbovlje je uredila stopnice na železniški postaji. Obstoječe stopnice in ograja so bile dotrajane in zelo nevarne za prehod. S postavitvijo novih stopnic iz naravnega kamna, ki je odpornejši na sol in vremenske razmere ter postavitvijo nove ograje je zagotovljen varen prehod. V letu 2013 pa jih bomo tudi ustrezno označili s trakom in s tem omogočili varnejše gibanje slabovidnim osebam.

Na pobudo stanovalcev Sallauminesa 3 smo na novo označili 1 parkirno mesto za invalide. Poskrbeli smo, da so sedaj vsa parkirišča, ki niso bila urejena po predpisih, ustrezno označena in dovolj velika za varno gibanje invalidne osebe na vozičku. Občina Trbovlje ima na svojih javnih površinah na voljo 26 parkirnih mest za invalide.

Malo večji problem pa je s parkiranjem na teh prostorih za invalide, saj za zagotavljanje spoštovanja pravice parkiranja na invalidskih parkirnih prostorih, ki niso na javnih površinah, ni pristojna ne policija in ne redarska služba in je to odvisno samo od ozaveščenosti ljudi. V juliju 2009 je pričel z delovanjem Medobčinski inšpektorat in redarstvo Zasavje (MIR), ki izvaja naloge s področja inšpekcijskega nadzora in redarstva v treh občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. V področje MIR seveda spada tudi nadzor nad mirujočim prometom, skladno z določbami Zakona o varnosti cestnega prometa, kjer redarji, kot pooblaščenec osebe prekrškovnega organa pri opravljanju nalog, izrekajo globe in opozorila. Redarji posvečajo še posebno pozornost napačno parkiranim vozilom na parkirnih mestih za invalide.

Uredili smo tudi primerno talno označbo ovir (npr. klančine) za slabovidne osebe.

Tudi JP Komunala Trbovlje aktivno sodeluje pri projektu Občina po meri invalidov. Trboveljčani in Trboveljčanke smo lahko veseli in ponosni na novo pridobitev na Pokopališču v Trbovljah. JP Komunala je namreč uredila novo klančino za invalide, kar je pomembna pridobitev za vse, ki pri svojem gibanju uporabljajo invalidske vozičke ali podobna pomagala, saj jim omogoča lažji dostop do mrliške vežice in s tem dostojno slovo od svojih dragih. Investicija je stala 14.000 €.

Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter invalidov

V Vrtec Trbovlje so vključeni tudi različni otroci s posebnimi potrebami. V septembru 2012 je bil na novo odprt razvojni oddelek, kamor so vključeni 4 otroci. Otroke seznanjajo o invalidnosti, imajo didaktična sredstva, preko katerih otroci spoznavajo drugačnost. V enoti, kjer je razvojni oddelek pa se s tem tudi dnevno srečujejo. Starši preko različnih srečanj v vrtcu spoznavajo, da so otroci različni in da je to drugačnost potrebno sprejemati, spoštovati in o tem se je potrebno pogovarjati tudi s svojimi otroci. V redni oddelek v enoti Ciciban je vključen otrok, ki uporablja invalidski voziček. Dostop ni oviran, hišnik pa mu je izdelal »mizico« za njegov voziček, da lahko je ob mizi skupaj z ostalimi otroki.

Sredstva za dodatne programe vrtca so bila planirana v vrednosti 4.090 € in tudi v celoti namensko porabljena. Sredstva so namenjena programom, ki ne smejo biti vključeni v ekonomsko ceno storitev (športne aktivnosti, ekološki program, prireditve za otroke vrtca in izven).

OŠ Tončke Čeč ima urejen dostop za invalide na vozičkih do telovadnice, garderob in likovne učilnice. Prav tako je urejen dostop za invalide preko glavnega vhoda do učilnic v pritličju, v nadstropje pa dostopa nimajo urejenega. V šoli nimajo gibalno oviranega otroka. Njihovi učenci se v okviru pouka in šolskih dejavnosti srečujejo s temo invalidnosti in drugačnosti. Glede na to, da imajo na šoli tudi oddelek OŠ z nižjim izobrazbenim standardom, opažajo, da učenci drugačnost dobro sprejemajo. Učenci, vključeni v program z nižjim izobrazbenim standardom, se skozi vsa ta leta sobivanja z učenci večinske OŠ, uspešno socialno integrirajo v življenje in delo na šoli.

OŠ Ivana Cankarja ima urejen dostop v stavbo za invalide na vozičkih. Na šoli se trenutno ne izobražuje noben gibalno oviran učenec. Otroci se z drugačnostjo seznanjajo v okviru tem pri posameznih predmetih, med urami oddelčne skupnosti, med priložnostno oorganiziranimi predavanji in ob vsaki konkretni situaciji, ki jo zaznavajo in zahteva pedagoško delo z mladimi. Otroke vsak dan sproti navajajo na strpnost in solidarnost. Sodelovalujejo tudi z Društom invalidov Trbovlje pri različnih likovnih in literarnih natečajih na temo invalidnosti.

OŠ Trbovlje ima podružnično šolo Alojza Hohkravta v centru mesta in podružnično šolo na Dobovcu. Na matični šoli je dostop za invalide neprimerno urejen, na PŠ A. Hohkravta pa je dostop za invalide na vozičkih boljši, vendar na sami šoli še vedno neurejen. Na OŠ Trbovlje imajo enega gibalno oviranega otroka, prav tako na PŠ AH. Oba imata v času pouka spremljevalca. Njihovi šestošolci so sodelovali v projektu »Vodenje slepih in sldaboovidnih«. V oddelkih, kamor sta vključena gibalno ovirana otroka se o invalidnosti vsakodnevno pogovarjajo.

GESŠ Trbovlje nima urejenega dostopa v stavbo. Na šoli ni dvigala ali kakršnihkoli drugih pripomočkov, ki bi invalidom omogočali lažje gibanje. Na šoli je 11 dijakov s posebnimi potrebami, od tega sta 2 gibalno ovirana, vendar zmoreta uporabljati stopnice. Po dogovoru s starši gibalno oviranim dijakom prilagodijo razpored učilnic. En gibalno oviran dijak ima tudi spremljevalca. Pedagoški delavci dijake seznanjajo in vzgajajo v smeri spoštovanja različnosti. V luči teh načel delujejo v okviru konkretnih učnih situacij, še posebej pa pri

obveznih izbirnih vsebinah Vzgoja za družino, mir in nenasilje in tematsko vodenih razrednih urah. Pomembno pa se jim zdi tudi to, da v primeru nerazumevanja, netolerantnosti in konfliktnosti takoj ustrezno odreagirajo.

STPŠ Trbovlje ima prosotore na Šuštarjevi v celoti prilagojene invalidom na vozičkih. Žal pa je kljub klančini pri glavnem vhodu prihod otežkočen, ker ni tukaj zagotovljenih nobenih parkirnih mest. Na šoli nimajo nobenega gibalno oviranega dijaka. V lanskem letu so dijaki sodelovali na natečaju na temo invalidnosti in dva literarna prispevka sta bila objavljena v publikaciji Zveze delovnih invalidov. Menijo, da je vključevanje invalidnih oseb v redno dejavnost šole najboljša vzgoja mladine. O drugačnosti oz. invalidnosti se pogovarjajo na razrednih urah, ter v sklopu predmeta družboslovje ter modula državljanska vzgoja.

Na Zasavski ljudski univerzi se trudijo, da bi zagotovili čim bolj enakovredne pogoje udeležencem v izobraževalnih programih, tudi takim z različnimi oviranostmi. S kandidati se pogovorijo in poskušajo najti ustrezen način izobraževanja ter izvedbo programa po potrebi smiselno prilagodijo oviram kandidata (npr. vodeno samoizobraževanje, opravljanje izpitov pod posebnimi pogoji). Ker se zavedajo pomena enakih možnosti v dostopanju do učenja za odrasle, tudi tiste, ki prihajajo iz t.i. ranljivih ciljnih skupin, se redno pripravljajo na razpise MIZKŠ za sredstva ESS in na tak način lahko v našem lokalnem okolju ponudijo različna brezplačna izobraževanja.

Sredstva v višini 2.203 € smo namenili za sofinanciranje programov v okviru OŠ Slavka Gruma v Zagorju in sicer za učence s posebnimi potrebami iz naše občine. V letu 2012 je program OŠ Slavka Gruma obiskovalo 10 otrok iz naše občine.

Za prevoze osnovnošolcev v šolo je bilo v letu 2012 porabljenih 279.265 €. Občina je v skladu z zakonodajo zagotavljala brezplačen prevoz v šolo osnovnošolcem, ki so od šole oddaljeni več kot 4 km, oz. manj, če ni varne poti. V šolo se je dnevno vozilo več kot 220 osnovnošolcev. Poleg tega pa smo financirali tudi prevoze v OŠ Slavka Gruma v Zagorju.

Sredstva za štipendije so bila v letu 2012 porabljena v višini 21.205 €. Štipendiramo 12 štipendistov, ki prejemajo štipendije za nadarjene in »druge«, katere so vezane tudi na dohodek. V letu 2009 je bil sprejet nov Pravilnik o štipendiranju, v katerega smo vključili tudi štipendijo za študenta oz. študentko s posebnimi potrebami. V šolskem letu 2011/12 sta bili razpisani 2 štipendiji za študenta oz. študentko s posebnimi potrebami, vendar se žal na razpis ni prijavil noben upravičenec. Tudi za šolsko leto 2012/13 sta bili razpisani 2 štipendiji za študenta oz. študentko s posebnimi potrebami, vendar zopet ni bilo nobene prijave na razpis.

Za prevoze občanov Trbovelj v Varstveno delovni center v Zagorju, katerega izgradnjo je sofinancirala tudi občina Trbovlje, smo načrtovana sredstva realizirali v višini 9.180 €.. Skupaj z Varstveno delovnim centrom zagotavljamo brezplačen prevoz za zaposlitve pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete iz naše občine. V letu 2012 je bilo v VDC Zagorje vključenih v dnevno varstvo 38 (od 114) uporabnikov iz Trbovelj, 2 stanovalca pa bivata v bivalni enoti. Aktivno sodelujejo z GESS Trbovlje, Sožitjem Trbovlje in Športnim društvom 365.

Zaposlovanje invalidov

Z Zakonom o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb se urejata usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb, ki zaradi svoje telesne ali duševne prizadetosti potrebujejo pri usposabljanju in zaposlovanju posebno strokovno pomoč in ki imajo pravico do posebnega družbenega varstva, nimajo pa tega varstva kot invalidne osebe zagotovljenega po drugih predpisih.

Program Javna dela je namenjen aktiviranju brezposelnih oseb, njihovi socializaciji – socialni vključenosti, ohranitvi ali razvoju delovnih sposobnosti in spodbujanju razvoja delovnih mest. Ciljne skupine brezposelnih oseb, ki so bile vključene v programe javnih del v letu 2012, so starši invalidnih in dolgotrajno bolnih otrok, osebe mlajše od 30 let, osebe starejše od 50 let, dolgotrajno brezposelne osebe, brezposelni invalidi in brezposelni Romi.

Za program javnih del smo iz občinskega proračuna v letu 2012 porabili 81.711 €. Na prvem povabilu je bilo zbranih 31 javnih delavcev, na drugem povabilu, konec maja 2012 pa še dodatnih 35, kar skupaj znaša 66 javnih delavcev, katerim smo omogočili zaposlitev za eno leto, med njimi je tudi nekaj invalidov.

Občina Trbovlje vsem javnim delavcem sofinancira del sredstev za plače, regres za letni dopust ter razliko do minimalne plače. Društvu invalidov Trbovlje, Šentu in Ozari sofinancira program »Socialno vključevanje posebej ranljivih skupin«, OŠ Tončke Čeč in OŠ Slavko Grum pa sofinancira program «Pomoč otrokom oz. mladostnikom s posebnimi potrebami». V OŠ Slavka Gruma Zagorje sta vključena dva otroka s posebnimi potrebami iz Trbovelj, katera potrebujeta posebno pomoč in spremstvo, kar zagotavljamo z javnimi deli.

Zavod RS za zaposlovanje je v 2. nadstropju, kar invalidom onemogoča dostop do njihovih prostorov. V prihodnosti, bi bilo potrebno razmisliti o izgradnji dvigala, saj v tej stavbi deluje tudi Knjižnica Toneta Seliškarja, ki ima prav tako onemogočen dostop za invalide na vozičkih do mladinskega oddelka. Brezposelni invalidi in ostale težje zaposljive brezposelne osebe se vključujejo v različne delavnice, ki jih organizira in izvaja ZRSZ in njihovi zunanji pogodbeni izvajalci.

DC ŠENT Trbovlje v lokalnem okolju predstavlja pomemben del dopolnitve javne službe socialnega varstva na področju duševnega zdravja, od julija 2010 tudi na področju zaposlovanja invalidov, ko so začeli izvajati program Socialne vključenosti. So edini izvajalci tega programa v Trbovljah, vanj se lahko vključijo posamezniki, ki na ZRSZ pridobijo odločbo o nezaposljivosti po zaključeni zaposlitveni rehabilitaciji.

V letu 2012 je Občina Trbovlje izpolnila svoje obveznosti glede nadomestne izpolnitve kvote, saj ima občina dolžnost zaposlovanja invalidnih oseb 2 % od celotnega števila zaposlenih. Z invalidskim podjetjem SINET d.o.o. ima sklenjeno pogodbo o poslovnem sodelovanju za nadomestno izpolnitev kvote.

Stalna materialna varnost in vzpodbujanje aktivnega delovanja

Občina Trbovlje ima za novorojenčke, ki imajo z enim od staršev stalno prebivališče v Trbovljah, pripravljena darila v obliki paketov z najosnovnejšimi potrebščinami (pleničke, robčki, kozmetika, igrača). Vrednost paketka znaša približno 60 €, v letu 2012 ga je prejelo 123 staršev.

Za leto 2012 je bila sklenjena pogodba o dodeljevanju različnih oblik socialnih pomoči (plačilo položnic Elektra, Komunale, Vzajemne, Spektra in nabava prehrabnih paketov, enkratne pomoči) občanom z Območnim združenjem Rdečega križa. Skupno smo iz proračuna za ta namen porabili 25.872 € sredstev. Iz teh sredstev so bila sofinancirana tudi kosila socialno ogroženim učencem iz občine Trbovlje ter dietna kosila za učenca, ki potrebuje posebej pripravljeno hrano. Vsi ti učenci obiskujejo OŠ Dr. Slavka Gruma v Zagorju, ki je namenjena izobraževanju otrok s posebnimi potrebami. Prav tako, pa smo del teh sredstev namenili za novoletno obdaritev šibkejših oskrbovancev DUFŠ Trbovlje, za nakup novoletnih voščilnic umetnikov, ki rišejo z usti in nogami ter Župnijskemu karitasu za klic dobrote.

Za plače in materialne stroške OZ Rdečega križa smo v letu 2012 načrtovana sredstva v višini 64.194 € porabili v celoti. Sredstva so bila namenjena za plače zaposlenih delavk, za plačilo materialnih stroškov (komunalne storitve, najem prostorov, električna energija itd.). Rdeči križ je vse leto izvajal svojo osnovno humanitarno dejavnost – pomoč socialno in drugače ogroženim občanom Trbovelj, krvodajalstvo, koordinacija in skrb za javno kuhinjo, izobraževalne programe itd.

Za subvencioniranje mesečnih vozovnic za upokoјence smo v letu 2012 porabili 19.183 € sredstev. Mesečno smo subvencionirali vozovnice več kot 290 upravičencem, višina subvencije za posameznika je odvisna od njegovih dohodkov. V letu 2012 so med te prevoze vključene tudi subvencije za slepe in slabovidne v naši občini, o pravici do brezplačnega prevoza daje mnenje Društvo slepih in slabovidnih na osnovi stopnje okvare vida. V letu 2012 je bilo 16 takšnih upravičencev (8 za slabovidne in slepe osebe in 8 za njihove spremljevalce).

Za subvencije stanarin upravičencem je bilo iz proračuna Občine Trbovlje porabljenih 210.293 € sredstev. Vlagatelji pridobijo pravico do subvencije najemnine z odločbo o upravnem postopku, če izpolnjujejo z zakonom predpisane pogoje. Število vlagateljev, ki izpolnjujejo pogoje, pa je odvisno od socialnega statusa, ki je prav tako odvisen od različnih dejavnikov.

Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete

V letu 2010 smo pričeli z razrešitvijo stanovanjskega problema za invalidno osebo na vozičku. S pomočjo Republiškega stanovanjskega sklada, Društva invalidov Trbovlje in našo pomočjo se je preselila v letu 2012 v stanovanje, ki je sicer obravnavano kot klasično stanovanje, vendar je bilo z rekonstrukcijo delno prirejeno za bivanje funkcionalno oviranih oseb: širina vrat, ureditev kopalnice, sistem ogrevanja. Stanovanje sicer ne izpolnjuje zahtevam potreb invalidov in drugih funkcionalno oviranih ljudi v stavbah, kot jih narekuje SIST ISO/TR 9527 in Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi (Ur.l. RS 97/2003, vendar se je gospa s podpisano izjavo strinjala s predlagano adaptacijo in preselitvijo. V decembru 2012 ji je bila na novo urejena kuhinja, ki je prilagojena njeni invalidnosti.

V letu 2012 smo prenovili eno kopalnico za invalida.

V decembru se je v Trbovljah letos prvič odvijal praznični LIKUF, ki se je popoldne začel z zdaj že tradicionalnim božičnim sejmom, na katerem so svoje izdelke prodajala različna društva, klubi in javni zavodi. Vsem sodelujočim je Občina Trbovlje omogočila brezplačni najem stojnice.

Svojo stojnico smo imeli tudi delavci in delavke Občine Trbovlje, Upravne enote Trbovlje, Spektra d. o. o. in Rokometnega kluba Rudar. S prodajo različnih izdelkov, daril, spominkov in majic smo zbrali 840 €. Nekateri zaposleni v javnih zavodih pa so se na našo pobudo letos odločili, da bodo prispevali vsak po 10 € za družine v stiski. Zaposleni v javnih zavodih so tako skupaj zbrali 780 € prostovoljnih prispevkov. Znesku se je pridružila tudi Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje s prispevkom – 100 €- od projekta Rute. Skupen znesek 1.720 € smo razdelili na pet delov in jih dali posameznikom in družinam v stiski. Predloge so nam posredovali na območnem združenju Rdečega križa Trbovlje, kjer so izbrali ljudi, ki po njihovem mnenju in izkušnjah živijo zelo težko in ne izkoriščajo sistema.

Del sredstev zbranih na prazničnem sejmu smo namenili za nakup računalnika za invalidno osebo.

Društvu paraplegikov ljubljanske pokrajine smo donirali 1.000 € za nakup prilagojenega kombiniranega vozila in s tem pripomogli h kakovostnejšemu izvajanju njihovih socialnih programov.

Občina Trbovlje že od 15. 9. 2005 dalje nudi brezplačno pravno pomoč za občane Trbovelj in Hrastnika. Pravno pomoč v okviru prvega pravnega nasveta (pojasnilo upravičencu o pravnem položaju v njegovi zadevi in kratek nasvet o možnosti za sklenitev izvensodne poravnave, o pravicah in obveznostih pri uvedbi postopka, o pristojnosti sodišča, o procesnih pravilih, stroških,...) posreduje Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC s sedežem v Ljubljani. V letu 2012 je Občina Trbovlje za financiranje brezplačne pomoči prispevala iz proračuna 3.024 € . Svetovanje je na voljo tudi občanom občine Hrastnik, saj je Občina Hrastnik sopolodpisnica pogodbe o sodelovanju, Občina Trbovlje pa nosi vse stroške.

V Občini Trbovlje namenjamo veliko skrb našim najmlajšim in se zavedamo, da je igra sestavni del otroštva in da je lokalna skupnost, poleg staršev tista, ki mora omogočati otrokom igro na prostem.

Naša občina je zato dobro opremljena z igrali, v zadnjih letih jih je bilo obnovljenih in na novo postavljenih kar nekaj. Eno najstarejših igrišč je v mestnem parku, kjer je tudi največja obiskanost. V letu 2012 so v mestnem parku uredili podloge pri obstoječih igralih. Podloge za igrala so kombinirane in sicer del površine je iz lesnih sekancev, drugi del pa iz gumirane podlage. Za dela, ki jih je izvajalo podjetje Eco igrala d. o. o. (TÜV certificirani strokovnjaki na področju varnosti otroških igrišč, specialisti na področju prodaje in vgradnje zunanjih otroških igral), je Občina Trbovlje iz proračuna namenila 17.690 EUR. S tem smo veliko pripomogli tudi k varnejši uporabi igral in s tem preprečili marsikatero poškodbo.

Prav tako smo z namenom, da bi tudi starejši obiskovalci parka le-tega ohranjali v dobrem stanju, postavili pet novih košev za smeti, že od junija pa so po parku postavljene ozaveščevalne table o odlaganju smeti in pobiranju pasjih iztrebkov. Zagotovljeno je tudi dodatno čiščenje parka ob sobotah in nedeljah ter praznikih.

V mestnem parku so na novo uredili javne sanitarije. Preuredili so bivšo »trafo« postajo. Za uporabo pa bodo sanitarije predane namenu v letu 2013.

Udejstvovanje na področju kulture

V Delavskem domu Trbovlje so obnovili oder v gledališki dvorani, katero so s svojim znanjem in delom izvedli zaposleni v javnem zavodu in s tem prihranili nekaj tisoč evrov. Dela, ki so jih izvedli, so bila: brušenje odrskih desk, izvedba osnovnega premaza s plastificirano dvokomponentno akrilno smolo in obnova elektro instalacij. Tako z odra ne bo več svetlečega odbleska reflektorjev. V letošnjem letu so za gledališko dvorano nabavili tudi indukcijsko zanko, za potrebe gluhih in naglušnih. Indukcijska zanka je žica, ki obkroža prostor, v katerem se nahaja poslušalec. Nanjo je priključen vir zvoka, ki ga nato naglušni poslušalci jasno slišijo s pomočjo slušnega aparata. Z novo pridobitvijo je omogočeno, da bodo tudi ljudje, ki slabše slišijo, lahko prisostvovali na različnih prireditvah, ki jih organizira DDT. Delavski dom Trbovlje tudi dobro sodeluje z Društvom invalidov, saj gibalno oviranim osebam zagotavljajo brezplačen ogled vseh kulturnih dogodkov. DDT prav tako pomaga invalidskim organizacijam z brezplačnim najemom prostorov za izvedbo njihovih dogodkov.

Sicer je bila gledališka dvorana Delavskega doma Trbovlje prenovljena leta 2000. Primerna je za koncerte, predstave, revije, proslave. Ima 434 udobnih sedežev in 50 stojišč ob zadnji steni. Obnovljen oder je vrtljiv in ima krožno ploščo (premer 16 m).

Tudi Kulturno društvo Svoboda omogoča brezplačen vstop na vse njihove prireditve gibalno oviranim osebam.

V Knjižnici Toneta Seliškarja se močno zavedajo skupine prebivalcev, ki ima drugačne potrebe od večine prebivalcev naše občine. V največji meri se trudijo te potrebe ugotavljati in posameznikom ter skupinam tudi pomagati, da bo njihova uporaba knjižnice in njenih storitev kar najboljša. Oddelek za odrasle je dostopen za invalide na vozičkih. Na tem oddelku je omogočen tudi dostop do knjižničnega gradiva, postavljenega v prostem pristopu. Predavanja v knjižnici so sestavni del njihovega pestrega dogajanja. Vsi dogodki v knjižnici so brezplačni. Gostijo tudi različna društva, katera se želijo predstaviti širši javnosti.

Člani Društva invalidov Trbovlje imajo ob veljavnem dokumentu brezplačno članstvo v knjižnici. Člani Društva upokojujencev pa lahko postanejo njihovi člani po znižani članarini.

Knjižnica je opremljena z elektronsko povečevalno lupo, ki se nahaja na oddelku za odrasle v čitalnici.

Za sofinanciranje dejavnosti na področju kulture se morajo društva prijaviti na vsakoletni razpis občine. Na osnovi sprejetega proračuna in Javnega razpisa za sofinanciranje programov ljubiteljske kulture ter pravilnika smo sredstva v višini 40.000. € razdelili med kulturna društva, ki so se prijavila na razpis, del teh sredstev pa smo namenili tudi za delovanje Zveze kulturnih društev Trbovlje. Društva in zveza so sredstva porabili za izvajanje svoje redne dejavnosti, za udeležbo na revijah, srečanjih, tekmovanjih, za strokovne sodelavce ter za organizacijo prireditev.

Sredstva v višini 10.000 € so bila namenjena delovanju Javnega sklada za kulturne dejavnosti območne izpostave Trbovlje. Poslanstvo JSKD je sodelovanje in delo s kulturnimi društvi, skupinami in posamezniki, obveščanje o kulturnem dogajanju v slovenskem prostoru in izven njega spodbujanje in podpiranje ustvarjalnega dela. V letu 2012 je bil največji poudarek na izvajanju območnih in medobčinskih prireditev, kjer so sodelovale trboveljske kulturne skupine ali društva.

Šport

Šport je danes eden od najpopularnejših elementov rekreacije za invalide in pomeni veliko več kot rekreacijo, saj je velikega pomena za njihovo fizično in psihično počutje. Namen športne aktivnosti pri invalidih je enak kot pri drugih ljudeh, potrebno pa je poudariti še veliko terapevtsko vrednost športa. V vseh primerih telesne invalidnosti je namen športa ohraniti telesno in duševno kondicijo invalidne osebe.

Pomembno je, da se invalidom zagotovijo enake možnosti za rekreacijo in šport. To pomeni, da se zagotovi dostopnost do športnih objektov in, da se finančno podpre prilagojene športne in rekreativne programe za invalide. Športne in rekreativne dejavnosti je potrebno prilagoditi potrebam, glede na telesne zmogljivosti in raven invalidnosti. Invalidom, ki so pa pripravljene tudi tekmovati pa je potrebno to omogočiti. Pri invalidih-športnikih je še bolj kot pri zdravih razvita tekmovalna strast, samodisciplina, samospoštovanje in tovarištvo.

Na vseh športnih objektih, ki so v upravljanju Zavoda za šport Trbovlje, je dostopnost za invalide primerno urejena. Prav tako so v vsakem objektu urejene vsaj ene sanitarije za

invalide. Zavod za šport pomaga oz sodeluje z različnimi društvi, ter jim pomaga tako z brezplačnim najemom športnih objektov kot tudi z brezplačnimi vstopnicami.

Zavod za šport je dal društvu Never give up brezplačno v uporabo stadion Rudar, za organizacijo humanitarnega teka »10 krogov za 10 nasmehov«, kjer se je zbiral denar za socialno ogroženo družino iz Zasavja. V Trbovljah se je kljub slabemu vremenu zbralo preko 100 udeležencev in so prispevali (skupaj s srečelovom) skoraj 1.500 € v končni humanitarni mošnjiček.

Na javnem razpisu za leto 2012 je sredstva pridobilo 33 športnih društev, 1 osnovna šola, 2 društvi invalidov, 1 Društvo upokojencev ter 3 zveze s področja športa. Sredstva so bila dodeljena v skladu z veljavnim pravilnikom, tudi za šport invalidov 9 društvom (Društvo vojnih invalidov Zasavje, Društvo športni raj, Atletski klub Rudar, Konjeniško društvo Trbovlje, Društvo invalidov Trbovlje, Strelsko društvo 1956, Šahovski klub Rudar, Športno društvo 365 in Kegljaški klub Rudar Trbovlje) in sicer v vrednosti 147.307 €. Velik del sredstev je bil namenjen rekreativni in interesni dejavnosti. Društvu športni raj pomaga pri športnih igralnicah delavna terapevtka, ki pozna specifičnost potreb otrok s posebnimi potrebami.

Na tak način je vsem omogočeno redno vključevanje in ohranjanje psihofizičnih sposobnosti. Poskrbljeno je tudi za tekmovanja, ki so tako lokalnega, regijskega kot tudi državnega nivoja. Poleg tega smo s sofinanciranjem dejavnosti zavodov omogočili vadbo športnim društvom v telovadnicah osnovnih šol in športni dvorani, ob različnih večjih športnih prireditvah smo društvom zagotavljali dodatna sredstva ter drugo pomoč.

Verske aktivnosti

Dostop za invalide v župnijsko cerkev, v župnišče in v prostore Karitasa je primerno urejen. Za cerkvijo je urejeno in ustrezno označeno parkirišče za invalida.

Pripravila:
Karmen Rabuzin

**Župan
Občine Trbovlje
Vili TREVEN**